

2023

KLIFHANGER

Grenzen verleggen

8-11 juni
Den Hoorn op Texel

Vouwkaart buitenzijde

Info Klifhanger 2023
met kaart van de route langs kunst op locatie

Grenzen verleggen

van donderdag 8 juni tot en met zondag 11 juni

1 Herenstraat 36, in Dorpshuis
Het water komt Anne ten Ham

Teel is eiland bestaat bij gratie van het veer, maar wordt er ook door bedriegd.

De hoogte van het gras verwijst naar toekomstig ondergrondse land.

HET WATER KOMT

www.anneteham.nl

4 Rammelgat 19, Camping Leedmansdijk in de recreatievriem
Grenzeloze Imaginatie Cellavie (Marcella Kuipers & Albert Aarts)

Grenzeloze Imaginatie is een installatie die de verbeelding van de grenzeloze binnenwereld verbeeldt en geïnspireerd is door de natuurkundige wetten van de buitenwereld. Het is een ruimte specifiek werk dat bestaat uit licht, reflectie en abstracte geometrische vormen. Door een interactie met het werk aan te gaan, kan de bezoeker de grenzen van de installatie verleggen en onderdeel worden van het grote geheel.

Het werk benadrukt het besef dat de mens slechts een klein onderdeel is van een groter systeem en laat ons nadenken over onze relatie met de wereld om ons heen.

www.cellavie.nl

7 Berekbaar vanaf De Siep, buiten op de Tuinval en in schuur in beide achtertuinen van Moleweg 4
Zand - Wandelend Zand Paulien Valk met Rikke Vet & Ese Roepers

De aarde is altijd in beweging. Daar waar mensen dingen vast willen leggen en fixeren schuift de aarde, toert de aarde en draait de aarde.

Op de tuinvul staat het beeld: Zand (Paulien Valk - daar een foto van de diaprojectie van Dikke en Ese) Het materiaal en vorm verwijst naar aarde en water.

Volg de aanwijzingen naar het schuurtje, in het schuurtje de diaprojectie Wandelend Zand van Rikke Vet en Ese Roepers. Beweging en het vast leggen van beweging op De Hofs - zijn hier de uitgangspunten.

www.paulienvalk.nl

10 Lage Achterom, in achtertuin Herenstraat 23
't Bloeufde Land. Part II: The Storyteller Severin Candel

The Storyteller in inruge verbintenis met een appelboom... nodig uit zachtjes plaats te nemen, te voelen en het oor te luisteren leggen tegen de boom...

Materiaal is als een muziekinstrument, slechts medium om het verhaal te kunnen vertellen, noot uitgangspunt. In het audio-werk is het onzichtbare een belangrijke factor. Op zoek naar de grens: de overgang tussen zien, horen en voelen, op deze plek van wederker, afscheid en herinnering...

www.severin.nl

2 Herenstraat 54, in Galerie Dubrava
La Isla Bonita Erik Alkema

In de installatie La Isla Bonita laat Erik Alkema een serie van veertien wandkleden zien waarin hij ruimtes portretteert van de parallelle wereld van het ziekenhuis waar hij afgelopen jaar veel tijd doorbracht. De kunstenaar kijkt terug naar de zieken-zaken, wacht- en behandelkamers die hem aan de orde in deze expositie van beeldende en uitvoerende kunst.

Klifhanger is een manifestatie van kunst op locatie in en rondom Den Hoorn. Kunstenaars presenteren buiten op een erf, veld, een tuin en in het dungebied en binnen in een schuur, kamer, zaal en recreatieruimte hun kunstwerken. Dat werk is speciaal gemaakt voor de locatie en heeft een binding met de plaats waar het wordt gepresenteerd. In het dorpshuis De Waldhoorn is ook een verkooppositie. Het bezoek aan Klifhanger is gratis, net als de vouwkaart die op diverse plaatsen te verkrijgen is. De kunstenaars zijn overdag bij hun werk aanwezig en het publiek kan met hen in contact treden.

www.erikalikema.com

5 Rammelgat 19
builen naast de standplaats voor campers op Camping Leedmansdijk Hato? is door iemand? Jan van Kampen

Een interactief kunstwerk waarmee je met een onbekende in contact komt via een vreemde machine.

Krijg jij deze manier van communiceren onder de knie?

Dan ga je misschien wel een heel bijzonder gesprek voeren.

www.janvanampen.nl
www.kunst.nl

8 Klematpaadje/Makweg, buiten naast Bloeufde Schreefgroei Elisabeth Schelvis

Wanneer passeert een mens de grens tussen man zijn en vrouw zijn? Is er wel een harde overgang? Wat vinden we persoonlijk nog 'vrouwelijk', en wanneer gaat het over de schreef? Mijn zoon Joachim zou graag mijn dochter worden. Hij heeft genderdysforie, zei hij anderhalf jaar geleden. Ik vind het intrigerend, verwarrend, verontroostend. Zelf vind ik hem heel mooi als man, maar ook prachtig als hij zijn meidenuitfit aantrekt. Waarom wil hij zich hormonaal en fysiek laten veranderen? Kan of mag hij niet gelukkig zijn zoals hij is?

Mijn installatie mag de bezoeker actief en 'naar believen' aanpassen, om de grens tussen man en vrouw te verkennen.

www.elisabethschelvis.com

11 Lage Achterom, in achtertuin Herenstraat 49
Onze Oermoeder de Zee en haar Waterweezers Kerstin Eijelmann

In de bosloten tuin vertellen walvisskotten, waterweezers in de zeemeermin met de dubbele staart een verhaal over mythische wezens van de wereldzeen. Wie weet nog dat zeemeerminnen ooit twee staarten hadden? Zouden ze zijn, waargenomen door de Commandeurs uit Den Hoorn? Het project viert verbondenheid met het leven in zee oproepen en bewust maken, dat af het leven uit water werd geboren. Zonder water geen bestaan voor platten, dieren en mensen.

www.eilandgalerij.nl

3 Witteweg/Rommelgat, Camping Leedmansdijk
The grass is greener on the other side Kunstconstructie (Françoise Braun & Casper Teijgeler)

Door grenzen te verleggen ontstaan er nieuwe vergezichten, nieuwe openingen in bestaande situaties. Het kunstwerk beweegt zich tijdens Klifhanger door het landschap. Regelmatig verplaatsen de kunstenaars een deel van het werk, veranderen het van vorm door nieuwe verdichtingen of openingen te maken. Zo zullen er nieuwe ruimtes, grenzen en perspectieven ontstaan en weer verdwijnen. Het publiek kan tussen het werk doorlopen en zal soms op een grens stuiten dichtbij de ingang, soms zijn het lange zichtlijnen of is er een besloten ruimte in de hoek van het weiland ontstaan. Elk bezoek levert een andere ervaring op. De verschillende bewegingen van het werk zijn in een boekje vastgelegd.

www.kunstconstructie.nl

6 Lage grastand De Siep, buiten bij Ferry's Bankje
Schaalbak Ed de Wild

Zonder grenzen, is het lastig om je te verhouden tot elkaar. Dat geldt ook voor hoe wij ons verhouden tot de aarde. Ik wil met dit werk aangeven dat de grenzen van de aarde zijn bereikt en dat we deze moeten gaan respecteren.

Het verbranden van de grond is een oeroude techniek om het land te ontginnen. Het is het begin van de landbouw en daarmee begin van het einde.

De zeven verbrande vierkanten benadrukken het menselijke construct. Het beeld dat op deze manier ontstaat is te vergelijken met een schaalbak, die onze (slechte) verhouding tot de aarde verduidelijkt.

www.devloed.eu

9 Stolweg 41, buiten op grastand
Waar ligt de grens? Marleen Bakker

De huidige grens tussen de zee en Texel zal volgens de voorspellingen gaan opschuiven. Meer zee, minder eiland.

Er wordt zelfs al over gesproken dat Texel over 100 jaar niet meer bestaat. Verzoegen, kopie onder, verdwenen onder het alsmaar stijgende zeeswater. Mijn schilderij gaat over die nieuwe grens tussen land en water. Maar ook: waar ligt de grens, wanneer gaan we dit proces een halt toeroepen? Pas als je iets ZIET, geloof je het misschien?

www.marleenbakker.nl

12 Buiten rondflatsend over Herenstraat - Klif-Rommelgat - weg langs De Siep - Klematpaadje - Stolweg - Lage Achterom - Naldeen - Herenstraat - v.v.
It's a wonderful life Anet van den Elzen

De tijd verstrijkt, in drie dagen teken ik al flitsend een lijn met zand uit de duinen. Op de laatste dag, de zondag, veeg ik alle zand met een harde bezem weg in de berm, over de gehele route. Zo wordt het zand weer deel van het vasteland.

Het landschap rond Den Hoorn is de plek op Texel die door de eeuwen heen het meest onderhevig is geweest aan verschuiving van grenzen door zandverstuiving en overstroming.

Performance van Anet van den Elzen.

anetvandenzelen.com

Klifhanger 2023

Klifhanger is kunst op locatie in Den Hoorn op Texel. Een 2-jaarlijkse terugkerende kunstmanifestatie in en rond het pittoreske dorp.

Het thema *Grenzen verleggen* inspireerden de kunstenaars tot geluidskunst, beeldkunst, land art, installatiekunst, kunst in ontwikkeling, performance, textielkunst, analoge beeldkunst

... en zoveel meer :)

Met dank aan

Gemeente Texel **.txl**

het Prins Bernhard Cultuurfonds

VSBFonds

De Krim Texel

Texefonds

TESO

www.klifhanger.texel.nl

Van 8 tot 11 juni 2023 is

Dorpshuis De Waldhoorn

Herenstraat 30

informatiepunt van

Grenzen verleggen

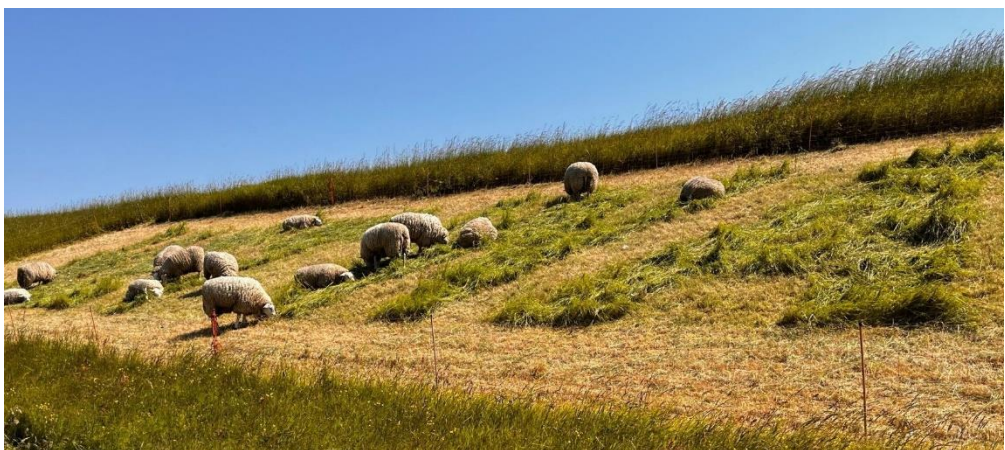
&

heeft een

verkoopexpositie

met werk van deelnemende kunstenaars

1. *Het water komt* – Anne ten Ham

2. . *La Isola Bonita* – Erik Alkema

Fotoverslag

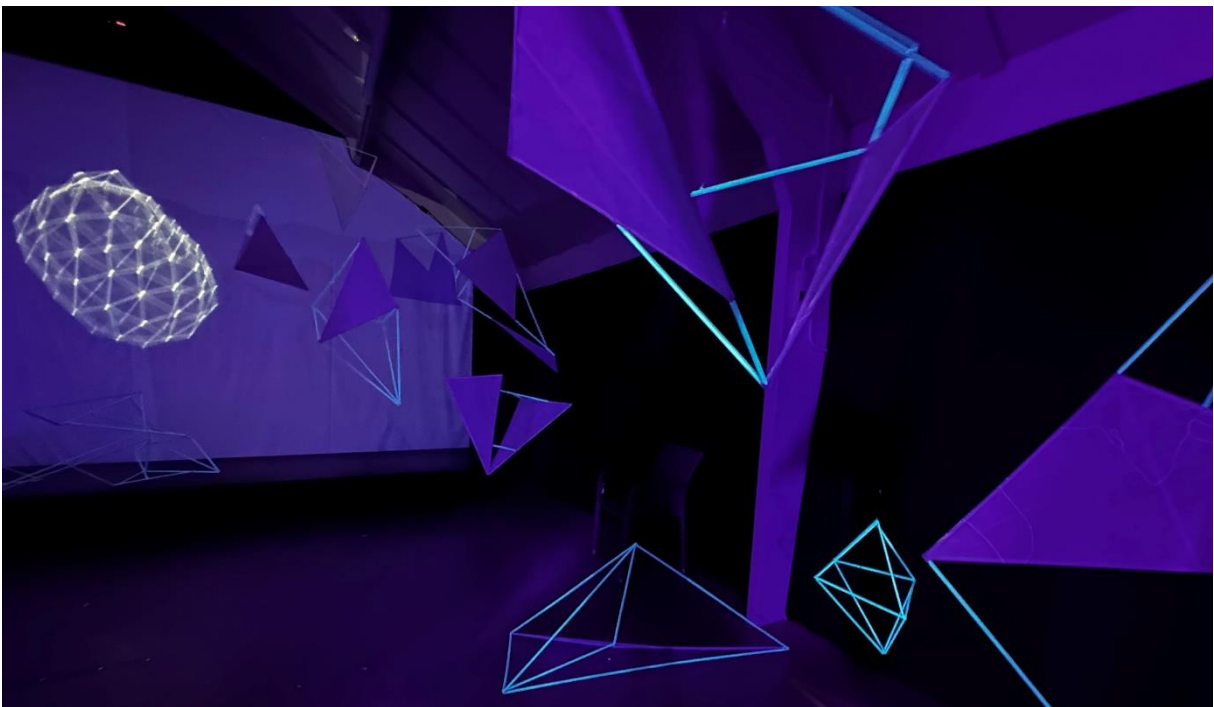
Klifhanger2023

thema *Grenzen verleggen*

3. *The grass is greener on the other side* – Kunstconstructie (Francoise Braun & Casper Teijgeler)

4. *Grenzeloze Imaginatie* – CellaVie L*A*B* (Marcella Kuipers & Albert Aarts)

5. *Hallo? Is daar iemand?* – Jan van Kampen

6. Schaalbalk- Ed de Wild

<p>Schaalbalk</p> <p>U kijkt naar een land art installatie van Ed de Wild. Gemaakt voor de kunstmanifestatie Klifhanger 2023, thema 'Grenzen verleggen'.</p> <p>Het is belangrijk om grenzen te respecteren dan ze te verleggen. Onder grenzen kunnen wij ons niet tot elkaar verhouden. Dat geldt ook voor hoe we ons verhouden tot de natuur.</p> <p>Onze leefwereld is een 'construct', een concept om grip te krijgen op de 'chaotische' natuur. Ik denk dat de natuur haar grenzen aan het aanpassen is en dat het tijd is om deze grenzen te respecteren.</p> <p>Het verbranden van grond is een oeroude techniek om land te ontginnen. Het wordt gezien als het begin van de landbouw, en kondigt hiermee volgens mij ook het einde van onze leefwereld.</p> <p>Leonardo Da Vinci stelde in zijn 'Vitruvianus' de mens centraal en het vierkant onderscheidt de buitengewone status van de mens in de natuur. De afstand tussen de toppen van de hand is het getal 1. Alle andere afmetingen verbanden zich tot dat getal. In dit werk is de spreuk van de kunstenaar centraal en stelt hij zich als medemens centraal.</p> <p>De zeven vierkanten op een rij vormen samen een schaalbalk. Een schaalbalk geeft een verhouding aan tussen twee identiteiten, een mens en een geconstrueerde menselijke ingreep in de natuur en de werliden. Een schaalbalk die onze verhouding tot de natuur weerspiegelt.</p>	<p>Scale bar</p> <p>You are looking at a land art installation by Ed de Wild. Made for the art manifestation Klifhanger 2023, theme 'Pushing boundaries'.</p> <p>It is more important to respect boundaries than to push them. We cannot relate to each other without borders. The same goes for how we relate to nature.</p> <p>Our living environment is a 'construct', a concept to get a grip on the 'chaotic' nature. I think that nature is indicating its limits and it is time to respect these limits.</p> <p>Burning soil is an ancient technique for clearing the land. It is seen as the beginning of agriculture, and in my opinion also heralds the end of our living environment.</p> <p>Leonardo Da Vinci put man at the center of his 'Vitruvian Man' and the square endorses the extraordinary status of man in nature. The distance between the tips of the hand is the number 1. All other measurements are related to that number. In this work the wispman of the artist is used and he puts himself as a fellow human being at the centre.</p> <p>The seven squares in a row together form a scale bar. A scale bar indicates a relationship between two identities. A way to imagine and understand a constructed human intervention. A scale bar that represents our relationship to nature.</p>	<p>Maßstabsleiste</p> <p>Sie sehen eine Land-Art-Installation von Ed de Wild. Hergestellt für die Kunstmanifestation Klifhanger 2023, Thema 'Grenzen überschreiten'.</p> <p>Es ist wichtiger, Grenzen zu respektieren, als sie zu überschreiten. Ohne Grenzen können wir nicht miteinander in Beziehung treten. Das gleiche gilt für unseren Umgang mit der Natur.</p> <p>Unser Lebensfeld ist ein 'Konstrukt', ein Konzept, um die 'chaotische' Natur in den Griff zu bekommen. Ich denke, dass die Natur ihre Grenzen aufzeigt und es an der Zeit ist, diese Grenzen zu respektieren.</p> <p>Das Verbrennen von Erde ist eine alte Technik zur Rodung des Landes. Es gilt als Beginn der Landwirtschaft und kündigt meiner Meinung nach auch das Ende unseres Lebensraums an.</p> <p>Leonardo Da Vinci stellte den Menschen in den Mittelpunkt seines 'Vitruvianischen Menschen' und das Quadrat unterstreicht die außergewöhnliche Stellung des Menschen in der Natur. Der Abstand zwischen den Handspitzen ist die Zahl 1. Alle anderen Maße beziehen sich auf diese Zahl. In dieser Arbeit wird die Figurspanne des Künstlers genutzt und er stellt sich selbst als Mitmenschen in den Mittelpunkt.</p> <p>Die sieben Quadrate in einer Reihe bilden zusammen einen Maßstab. Ein Maßstab zeigt eine Beziehung zwischen zwei Identitäten an. Eine Möglichkeit, sich einen konstruierten menschlichen Eingriff vorzustellen und zu verstehen. Eine Maßstabsleiste, die unsere Beziehung zur Natur darstellt.</p>
--	--	--

www.DEWILDED.eu Concepts, strategies and skills in art and architecture

7. Zand – Wandelend Zand – Paulien Valk met Rikke Vet & Ese Roeper

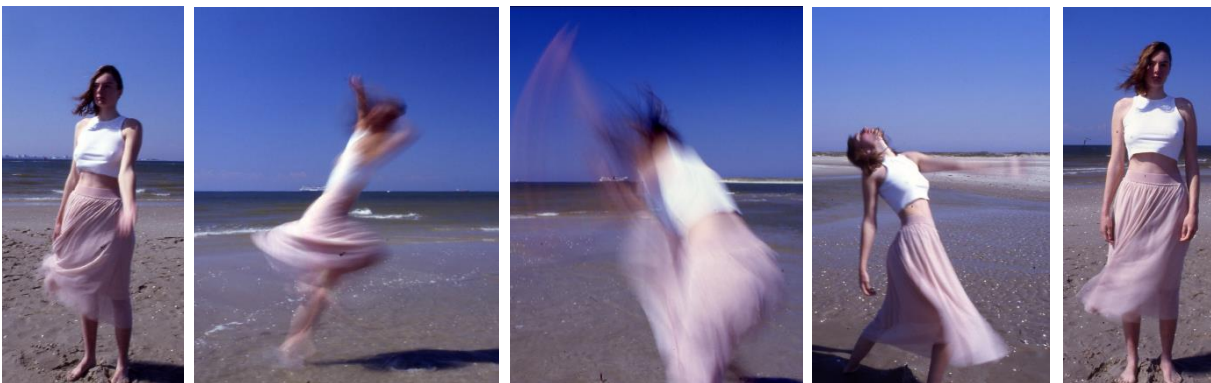

Bewegend Zand

Zand is altijd in beweging. Zand ligt nooit stil. Zand laat zich bewerken door de natuur. Het zand beweegt met de wind, slikt af door water en meerdalen door stroming.

Zand beweegt als een massa wat een zandplaat wordt genoemd. Zandplaten bewegen. Iets eiland wandelen en zeehonden rusten. Zandplaten liggen met als zij se vastzet tot dat de vloed ze komt halen en ze mee laten dansen op hun golven. Vijf bewegen ze dan door de ruimte. Ze dansen tot dat het water weer wegtrekt en de platen weer vast krijgen en drogen in de zon. Wachtend op een nieuwe dans.

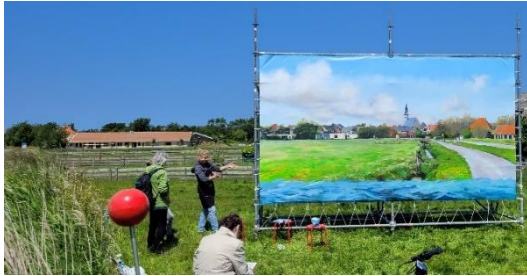
In het kunstwerk beweegend zand wordt het karakter van de zandplaten weergegeven. Het meisje als zand. Ze staat te wachten op haar dans en komt langzaam in beweging wanneer de vloed opkomt. Het water raakt haar voelen en ze begint te bewegen. Steeds heftiger, wilder en expressiever. Ze laat zich meeslepen door het water en dans. Totdat het water wegtrekt en ze haar rustplaats voor de komende zes uur gevonden heeft. Hier wacht ze tot dat de volgende vloed haar meeneemt in de nieuwe dans.

8. *Schreefgroei* – Elisabeth Schelvis

9. *Waar ligt de grens?* – Marleen Bakker

10. 't Beloofde land. Part II: The Storyteller – Severin Castel

11. *Onze Oermoeder de Zee en haar Waterwezens* – Kerstin Edelmann

Fotoverslag

Klifhanger2023

thema *Grenzen verleggen*

12. *It's a wonderful life* – Anet van den Elzen

Vouwkaart binnenzijde

Deelnemende kunstenaars

De twaalf kunstenaars in de eigen ateliers.

Marleen Bakker

Jan van Kampen

Françoise & Casper Teijgeler

Elisabeth Schevvis

Ed de Wild

Marcella Kuiper

Severin Candel

Paulien Valk

Kerstin Edelmann

Anet van den Elzen

Erik Alkema

Anne ten Ham

Sponsoring

Texelse sponsors

Laat je verrassen op onderstaande locaties en geniet er van (bijzondere producten, bijzondere plekken, vriendelijke Hoorder ondernemers, het ruime strand & store duinen, kleurrijke spulletjes, allerhande dieren, een gastvrij ontvangst en lekker eten & drinken.

- i** Restaurant Paal 2.3 Loodsmansduin, Rommelpot 29
- j** Landgoed De Bonte Belevenis Rommelpot 11
- k** Strandpaviljoen Paal 9 Hoorderslag 8
- l** Strandpaviljoen Paal 12 Jan Aeydag 12
- m** Novallshoeve Hoordersweg 46 bakkerij, dagcafé, ijskeuken, winkel, kaasmakerij, boerderij
- n** Hotel Op Diek Diek 10
- o** De Bank eten & drinken De Haal 2
- d** Goings Supermarkt & Slag De Haal 1
- e** Hotel Brasserie Loodsmans Welvaren Herenstraat 12
- f** Hotel Restaurant Bij Jef Herenstraat 34-36
- g** Restaurant & Theater De Toegift Kif 2
- h** Restaurant Kif 23

Overige Texelse sponsors

Timmer- en Bouwbedrijf Firma van Heerwaarden Maricovweg 9, Den Burg. Nieuw- en verbouw en renovatie

Texels Bier

Subsidiegevers

Voor de financiële ondersteuners, zie achterzijde van de ingevouwen kaart.

De 'overkantse' kunstenaars kregen van De Krim Texel een verblijf op hun Camping Loodsmansduin.

Informatie route & locaties

A Dorpsbus De Waldhoorn, Herenstraat 30

15e-eeuwse Dorpskerk, Kerkestraat 5

Kunst op locatie

- 1** Herenstraat 30, in dorpsbus De Waldhoorn
Het water komt Arnet ten Ham
- 2** Herenstraat 54, in Galerie Dubravka
La isla Bonita Erik Alkema
- 3** Witteweg/Rommelpot, buiten op grasland
The grass is greener en the ether side Kunstconstructie
- 4** Rommelpot 10, recreatieplaats Camping Loodsmansduin
Grenzeloze Imaginatie Cellavie
- 5** Rommelpot 10, campingplaats Camping Loodsmansduin
Hallo? Is daar iemand? Jan van Kampen
- 6** Laaggelegen grasland De Siep, buiten bij Ferry's Bankie
Schaabak Ed de Wild
- 7** Bereikbaar vanaf De Siep, buiten op de tuinaal en in de schuur in bose achtertuin op terrein van Mokweg 4 Zand - Wandelend Zand
Paulien Valk met Rikke Vet & Ese Roeper
- 8** Klimatspaadje/Mokweg, buiten naast Bleekveel (Rommelveel)
Schreefprooi Elisabeth Schevvis
- 9** Stolpweg 41, buiten op grasland
Waar ligt de grens? Marleen Bakker
- 10** Lage Achterom, buiten in achtertuin Herenstraat 23
Y Belovendes Land. Part II: The Storyteller Severin Candel
- 11** Lage Achterom, buiten in achtertuin Herenstraat 49
Onze Oermoeder de Zee en haar Waterwezens Kerstin Edelmann
- 12** Buiten rondflitsend over: Herenstraat - Kif - Rommelpot - de weg langs De Siep - Klimatspaadje - Stolpweg - Lage Achterom - Naalrand - Herenstraat vice versa
It's a wonderful life Anet van den Elzen

Colofon

Foto's en beeldmateriaal:

Jan Willem Dogger
Kerstin Edelmann
Anet van den Elzen
Jan van Kampen
Robert Meulenberg
Jan Mooren
Ese Roeper
Christiane Tschäppät
Heleen Vink

Samenstelling:

Jan Mooren

© Stichting Klifhanger 2023

KLIEFHANGER

grenzen
verleggen

Editie 2023 was geweldig!
Grote dank aan onze sponsors:

Texelfonds
Van nu, voor Texel

VSBfonds

TESO

.txl

De Krim Texel